

Ministry of Social Affairs and
Employment

Основни ценности на нидерландското общество

20 февруари 2014 г.

Съдържание

Въведение	3
Свобода	6
Равенство	9
Солидарност и работа	11

Въведение

В тази книжка ще прочетете за ценностите, които са в основата на нидерландското общество. След като я прочетете, ще знаете как ние в Нидерландия общуваме един с друг и защо го правим така. Възможно е да сте запознати с тези ценности. Но също така е възможно нидерландското общество да изглежда по-различно от това в страната, от която идвате. Тази книжка дава представа за най-важните ценности, социални правила и основни права в Нидерландия. Познването им може да Ви помогне да сте част от обществото.

В тази книжка ще прочетете за свободата, равенството и солидарността. Това са важни ценности в нашето общество. Какво означават тези ценности? Къде ги срещате в ежедневието си живот? Какво очаква нидерландското общество от Вас? И какво можете да очаквате Вие от обществото?

Демокрация

Нидерландия е страна с демокрация. При демокрацията жителите могат да участват във вземането на решения за управлението на страната.

Това се осъществява чрез избори: всеки нидерландски гражданин на 18 и повече години може да гласува на избори за хората, които са се кандидатирали. Изборите са свободни и тайни. Това означава, че всеки има право да гласува, и че никога не се налага да давате обяснения за кого сте гласували. За Втората камара, за Общински съвети и за провинциалните парламенти се организират избори на всеки четири години. На всеки пет години има избори за Европейски парламент.

Имигранти, които идват от Европейския съюз, могат да гласуват за общински съвет в общината, в която живеят. Те също могат да гласуват за Европейския парламент. Имигранти, които не са от Европейския съюз могат да гласуват за общински съвет, едва когато са живели пет години в Нидерландия. Само имигранти, които са натурализирани и следователно са с нидерландско гражданство могат да гласуват за Втората камара и за провинциалните парламенти. Наред с това в общи линии може да се твърди, че хора, които могат да гласуват имат също и правото да бъдат избирани на определена представителна длъжност.

Правова държава

Нидерландия е правова държава. Това означава, че всеки има същите права и че всеки трябва да спазва същите правила. Също и властите трябва да спазват закона. Ако не сте съгласни с решение на властите, можете да го обжалвате или да заведете дело срещу властите. Властите трябва да приемат решението на съдията. Вие също може да подадете жалба при националния Омбудсман. Той може да направи по-нататъшна проверка във връзка във връзка със жалбата. Конституцията е основата на нашата правова държава. В нея са заложени правата и задълженията на властите и на гражданите. Според Конституцията свободата, равенството и солидарността са изключително важни. Нидерландия е подписала също и международни договори за правата на човека (като например Европейската конвенция за правата на човека), където са описани тези ценности

Социални права

В Нидерландия Вие сами носите отговорност за Вашата издръжка. Но ако поради каквито и да е причини това не става със собствени сили и ако няма никой, който може да помогне, тогава властите предлагат помощ. Например за да можете плащате наема, храна и дрехи.

Вие също имате право на медицинско обслужване: също като всеки в Нидерландия, трябва задължително да се осигурявате здравно. Ако трябва да отидете на лекар, осигурителното дружество плаща по-голямата част от разходите.

Ако останете без работа, за известно време можете да получавате обезщетение. Също и ако се разбоleetе в такава степен, че да не можете да работите повече, ще получавате обезщетение.

Доброто образование е важно, за да имате по-късно добра работа. В Нидерландия смятаме образованието за толкова важно, че образованието е задължително: децата от пет до шестнадесет години задължително трябва да ходят на училище. Така те могат да се подготвят за обществото и за пазара на труда.

Младежи, които след шестнадесетата си година все още нямат диплома, трябва да ходят на училище до осемнадесетата си година.

Нидерландското общество

В Нидерландия всеки дава своя принос за нидерландското общество. Пример за това са данъците. Всеки трябва да плаща данъци. Хора, които получават повече от другите, трябва да плащат и повече данъци. Властите използват парите от данъците за уреждането на въпроси, които са важни за всеки. Това са например пътищата, образованието и полицията.

В нашата страна живеят хора с различни убеждения и от различни националности. По време на Вашата работа, в супермаркета, на училище: навсякъде ще се срещате с хора, които са от различни култури. Важно е да уважавате другите въпреки различията.

Нидерландското общество е много отворено. Това означава, че хората са свободни да казват каквото

мислят. Това означава също и че другите, ако не са съгласни с мнения и идеи е важно, тъй като хората по този начин могат да бъдат самите себе си.

Никой в нашата държава не е длъжен да живее според определено убеждение.

В Нидерландия се очаква от всички хора да участват в обществения живот. Нидерландското общество очаква

също и от Вас, да участвате в обществения живот. Да научите нидерландски език, да си намерите работа или да извършвате благотворителна дейност (и да се срещате с хора).

В Нидерландия Вашият интерес е също така важен като този на някой друг. В тази брошура става ясно, кои права и задължения имате в обществото..

Свобода

Свободата означава, че можеш да мислиш, да говориш и да правиш каквото пожелаеш. В Нидерландия ние имаме много свобода. Всеки в Нидерландия има еднакви свободи. Това означава, че също и другите хора могат да мислят, да казват и да правят каквото пожелаят. В текста по-долу са описани най-важните свободи.

момент и никой няма право да каже нещо за това. Трябва да позволите и на другите да имат тази свобода: не бива да изисквате някой да има същата вяра като Вас. И ако някой реши да не изповядва повече дадена вяра, трябва да респектирате това. Дори и ако не сте съгласни с това.

Вяра

В Нидерландия сам можете да избирате, каква да е вярата Ви. Хора с различни религии могат да живеят заедно и мирно в нашата държава. Никой не може да бъде заплашван или да се чувства несигурно поради вероизповеданието, което той или тя имат.

Всеки може да покаже на другите, коя е неговата/нейната вяра. Например чрез носене на украшения, символи, фередже, малка шапчица или друго облекло. Ако поради вярата Ви не можете да ядете нещо определено, никой не може да Ви принуди въпреки това да го направите. Вие можете да каните хора за молитвена служба и можете да създадете ново вероучение.

Свободата да вярвате в каквото искате, означава също и че можете да изберете и да нямате вероизповедание. Можете да решите това във всеки

За някои професии обаче е важно всеки да носи същото облекло. Например в армията, в полицията или в съда. Полицайте не могат да носят по време на работата си кръстче или фередже, защото трябва да изглеждат безпристрастни.

Каквото и вероизповедание да имате, Вие винаги трябва да спазвате закона.

Мнение

В Нидерландия живеят много хора от различни култури. Всеки има право на своето собствено мнение. В Нидерландия всеки може да мисли, казва и пише, каквото пожелае. Можете да изпратите писмо до вестник или до властите, да протестирайте, да дискутирате и да изразявате мнението си. Естествено е важно да се съобразявате с другите.

В Нидерландия има много телевизии, вестници и списания. Властите нямат контрол над това какво се коментира и се пише в медиите.

Винаги можете да кажете, ако не сте съгласни с нещо. Никой не може да Ви забрани да изразите мнението си. Ние в Нидерландия смятаме тази свобода за много важна, защото в една демокрация могат да се вземат правилните решения, само ако се чуе мнението на колкото се може повече хора.

Каквото мнение да имате, Вие трябва да спазвате закона. Това означава, че не може преднамерено да обидите, да нараните или да подтикнете към омраза някого. Не винаги е лесно да се реши, къде е границата на свободата на изразяване на мнение. В Нидерландия много се говори за това и в крайна сметка съдията решава по въпроса.

Следователно Вие можете да казвате това, което мислите. И тъй като ние третираме всички еднакво, всеки може да каже, каквото той или тя смята. Може да стане така, че някой да каже нещо, с което не сте съгласни или нещо, от което се чувствате засегнати. Следователно свободата на изразяване на мнение има две страни. Ако всеки има право да дава мнението си, понякога някой бива обиден. Но свободата за изразяване на мнение не означава, че просто можете и трябва да казвате всичко.

Ако се чувствате обиден или дискриминиран, можете да подадете оплакване или да съобщите за това в някое антидискриминационно бюро. Тогава съдията ще реши дали е наказуемо, това което е казал някой. Някои изказвания са именно забранени. Например не можете да призовавате хора да правят нещо на другите или да казват неща, които могат да доведат до насилие.

Свобода на изразяване на мнението?

Една журналистка е написала статия във вестник, в която е критикувала ограничената свобода на изразяване на мнението в дадена страна. Няколко младежи, които произлизат от тази страна са се почувствали обидени от тази статия. Чрез Интернет и Twitter те изпратили обидни и заплашителни съобщения на тази журналистка. Тя е получила повече от хиляда съобщения, в които е била обиждана и е желана нейната смърт. Журналистката е подала оплакване за заплаха.

Всеки има свобода за изразяване на мнението, но не можете да казвате всичко. Например не можеш да подтикваш някого към омраза или насилие или да обиждаш други хора.

Един друг пример: Преди няколко години полицията арестува един карикатурист. Стотици хора били подали оплакване срещу този мъж. Той е рисувал карикатури на пророка Мохамед, които е публикувал в Интернет. Много мюсюлмани намирили неговите рисунки за обидни. Той бил арестуван, защото качвал в Интернет карикатури, които биха могли да са дискриминиращи и обидни за мюсюлманите и за хора с тъмен цвят на кожата. Художникът бил застъпник на тоталната свобода на изразяване на мнението. Той използвал Интернет, за да изрази своето мнение за Исляма.

Един карикатурист няма нужда да иска разрешение, за да публикува рисунките си в Интернет или в някой вестник. След това съдията трябва да реши дали карикатуристът е отишъл прекалено далеч в действията си. Тук съдията е отсъдил, че не е бил такъв случаят.

Начин на живот

В Нидерландия хората могат да показват коя е вярата им и могат да изберат своя собствен начин на живот. Това означава, че сами можете да определяте каква музика ще слушате, какво облекло ще носите, каква работа ще работите, какъв вестник ще четете и какво ще ядете.

Това обаче също има изключения. Един полицаи например трябва да изглежда неутрално. А някои компании имат правила за татуировки и пирсинг. Те например не искат техните служители да имат на видни места татуировки и пирсинг. Поради безопасността или поради това, че не ги смятат за красиви. Другите хора не могат да определят какъв да е Вашият начин на живот.

Също е възможно Вашият съсед да има друг начин на живот или друго вероизповедание различно от Вашето, да се облича по-различно и да слуша друга музика. Само ако приемем, че много хора са различни от нас и се съобразяваме един с друг, можем да живеем заедно в Нидерландия.

Също като и при другите свободи има граница на свободата на Вашия съсед. Вашият съсед например не може вечер да слуша силна музика, ако така Ви пречи.

Сдружение

Важно е, в Нидерландия да се чувствате добре, да се запознавате с хора и да сте част от обществото. Вие например можете да станете член на някое спортно сдружение, да посещавате районен културен център, да следвате или да ходите на курс. Така ще се запознаете с хора, които смятат за приятни същите неща като Вас.

В Нидерландия Вие също можете да организирате сдружение. Например спортен клуб, но също и проф-съюз или политическа партия. Вие можете да пропагандирате мнението си. Затова в една демокрация е важно, хората да могат да организират сдружения. Чрез съвместна работа в сдружение не само могат да се срещат хора, но например може да се упражнява влияние над политиката.

Естествено всеки в едно сдружение трябва да спазва закона. Ако хората в дадено сдружение не спазват закона, то съдията може да забрани това сдружение. Например е забранено да се използва насилие. В Нидерландия също можете да се събирате на улицата с група хора, за да се съвещавате или да демонстрирате. Демонстрацията е форма на протест. Като демонстрирате, Вашето мнение може да бъде чуто.

Ако желаете да демонстрирате, трябва първо да заявите това в общината. Общината няма право да забрани демонстрация, само защото не е съгласна с темата на демонстрацията. Може да се демонстрира, само ако с това не застрашавате другите и ако не създавате проблеми за движението или за здравето на хората. Ако демонстрантите не спазват тези правила, тогава полицията може да се намеси и общината да реши да се спре демонстрацията.

Самоопределение

В Нидерландия Вие сами можете да определите какви избори да направите в собствения си живот. Ние наричаме това право на самоопределение. Така например Вие сами можете да изберете дали да изповядвате дадена вяра или не. Вие можете да изберете Вашия собствен начин на живот. Вие можете също и сами да определяте, за кого да се ожените и свободно да прецените сексуалната си ориентация. Правото на самоопределение следователно обхваща много свободи, на които гражданите имат право.

Правото на самоопределение съдържа в себе си също и това, че Вие сами определяте какво да правите със собственото си тяло. Никой не може да Ви причинява болка или да Ви докосва, ако не желаете това. Даже и лекар може да Ви преглежда едва тогава, когато Вие кажете, че може.

В закона има изключения на това правило. Полицията може например при определени условия да провери дали нямате оръжия във Вас. Полицията също може да направи тест, за да провери дали водачи на превозни средства не са употребили алкохол.

Има и други важни избори, които Вие можете да направите във връзка с Вашето тяло. Така например бременните жени имат правото да прекъснат бременността си. Също и евтаназията е разрешена в Нидерландия при определени условия. Някой, който поради болест страда непоносимо и няма изгледи за подобрене, може да помоли лекар да прекрати живота му. Независимо че евтаназията и абортите са разрешени в Нидерландия те винаги са тема на дискусия. Политическите партии имат различни мнения по въпроса.

Равноправие

Всички хора са еднакви. Под еднакви имаме пред вид не, че всички хора трябва да са едни и същи, защото всеки човек е различен. Но всички хора са еднакво значими. Всеки трябва да бъде третиран по еднакъв начин.

Еднакво отношение

В Нидерландия хората биват третираны по еднакъв начин. Това е правото на еднакво отношение. Дали сте мъж или жена, хомосексуален или хетеросексуален, млад или стар, и дали сте родени в Нидерландия или в друга държава. Еднакво отношение означава, че за

всеки в Нидерландия съществуват едни и същи правила. Няма отделни правила за християни, мюсюлмани или други вярващи, и няма отделни правила за жени или хомосексуалисти. Естествено, еднаквото отношение е възможно, само ако ситуацията са едни и същи или са подобни.

Работодателите не могат да откажат на жени определена работа или да ги третират по друг начин, поради това, че са бременни или имат млади деца. И една жена не може да е по-ниско заплатена от някой мъж за една и съща работа. Също не може да се уволняват хора, например в супермаркетите, защото някои смятат, че те са прекалено стари.

Няма значение, какъв произход имате. От където и да идва някой: всеки има право на еднакво отношение. Това означава, че Вие имате също толкова право на работа, като някой, който е роден в Нидерландия. Важно е, хора с умствени и физически увреждания да могат да са част от обществото. Затова те трябва да имат също толкова възможност за работа, като другите хора. На човек не може да му се отказва работа, за която той е

подходящ, само защото той или тя имат увреждане. Понякога фирмата трябва да създаде специална работна среда за такива хора.

Забрана за дискриминация

За съжаление на практика можете да се сблъскате с дискриминация. Случва се, работодателите да предпочитат да вземат холандец, а не поляк или суринамец. Или че на мъже са отказва достъпа до нощния живот, защото те са с определен произход. Това е неприемливо.

Също и хетеросексуалните и хомосексуалните трябва да се третират по еднакъв начин. Хомосексуалистите имат като всеки друг право на собствен начин на живот, на собствени сдружения и в Нидерландия могат да сключват брак хора от еднакъв пол. Нидерландия беше първата страна в света, където това беше разрешено.

Накратко, дискриминацията не се приема по никакъв

повод. Не можете да бъдете дискриминиран заради вярата Ви, произхода или начина на живот. Също толкова малко можете да дискриминирате другите за вярата им, произхода им и начина на живот. Ако имате чувството, че Ви дискриминират на работа, като излизате да се забавлявате или на друго място?

Тогава можете да съобщите за това в антидискриминационното бюро, в полицията или в Съвета по правата на човека.

- Анти Дискриминационно Бюро. Вижте на: www.discriminatie.nl
- Отидете на: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/discriminatie/aangifte-doen-van-discriminatie
- www.mensenrechten.nl

Солидарност и работа

Какво означава солидарност? Солидарност означава, че ние се съобразяваме един с друг и че знаем, че другите го правят с нас.

купувате храна и да плащате здравните си разходи и други сметки.

Да си помагаме взаимно

Нидерландия е една от най- богатите страни в света. Хората тук имат много свобода и много възможности да направят нещо от живота си. Естествено в нашата страна има също и проблеми, които трябва да бъдат разрешени. Но много неща са добре уредени.

В Нидерландия всеки плаща данъци. Хората, които печелят много, плащат повече данъци от хората, които получават малко. С парите от данъците властите се грижат за училищата, пътищата и полицията на улицата. Но властите не могат да се грижат за всичко. Затова е важно хората да си помагат.

Много хора в Нидерландия извършват благотворителна дейност. Например в спортен клуб, в старчески дом или в училищата. Други хора се грижат за някого в дома му.

Сигурност за съществуването

Трябва сами да се грижите за това да печелите достатъчно пари, за да живеете от тях. Да научите да говорите и да пишете на нидерландски, ще Ви помогне в това. Ако не владеете езика достатъчно добре, можете да вземате уроци. Ако Ви е трудно да намерите работа, можете да потърсите помощ от семейството, приятели или някоя организация. Само ако наистина не успявате да печелите собствени пари, властите ще ви помогнат. Например ако сте толкова болни, че не можете повече да работите, или ако сте уволнени и нямате пари да си плащате наема и храната. Ако това се случи, можете, при определени условия, да получавате от властите помощ за наем, парична помощ и добавка за здравна помощ. С тях тогава ще можете да плащате своя наем, ще можете да

Работа

Ако работите, имате право на минимална работна заплата. Колко е тя, можете да проверите на: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/minimumloon/vraag-en-antwoord/hoer-hoog-is-het-minimumloon.html>. Вашият шеф няма право да Ви плаща по- малко от законната минимална работна заплата. Наред с това Вие имате право на свободно време и на отпуск. Има също и правила за броя на часове, които можете да работите на ден, и колко често Ви се полага пауза. Ако Вашият шеф не спазва това, то тогава можете да се присъедините към някой проф- съюз, който може да Ви помогне в това.

Минимална работна заплата

Вие работите при Вашия шеф шест дни в седмицата, от осем часа сутринта до пет часа вечерта. В края на всяка седмица Вие получавате € 100,-. Вие предполагате, че това е прекалено малко. Не смееете да кажете нищо за това, защото Вашият шеф може лесно да намери други кандидати, които да искат да работят за тази сума. Какво да направите?

В Нидерландия съществува минимална работна заплата. За работна седмица от максимум 40 часа (през 2014 г.) трябва да получавате минимум € 342,85 на седмица. Това е брутна сума; върху нея трябва да плащате данъци. Все още има работодатели, които плащат на служителите си по- малко от минималната работна заплата. Това се нарича неравностойно заплащане. Вие сами трябва да направите постъпки, ако получавате по- малко от минималната работна заплата. Ако Вашият работодател не желае да Ви чуе, Вие можете сами да съобщите за това в Инспекцията по социалните въпроси и трудовата заетост или да заведете дело.

НАСТОЯЩАТА БРОШУРА Е ИЗДАДЕНА ОТ:

МИНИСТЕРСТВОТО НА СОЦИАЛНИТЕ ВЪПРОСИ И ТРУДОВАТА ЗАЕТОСТ

В РАЗРАБОТВАНЕТО И УЧАСТВА СЪЩО И:

PRO DEMOS, HUIS VOOR DEMOCRATIE & RECHTSTAAT

СНИМКИ: WWW.MIEKE-ANN.NL (СТР. 3, 4, 8, 9 И 10)

ФЕВРУАРИ 2014 Г.

ПУБЛИКАЦИЯ № S73- 623800 | BULGAARS

